

**Wieki
Stare i Nowe**

Tom 3 (8)

NR 2844

WIEKI

STARTE

i

NOWE

Tom 3 (8)

pod redakcją
SYLWESTRA FERTACZA I MARII W. WANATOWICZ

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Katowice 2011

Redaktor serii: Historia
Sylwester Fertacz

Recenzenci

Danuta Kisielewicz
Joanna Rostropowicz
Stanisław Sroka

Rada redakcyjna

Antoni Barciak, Sylwester Fertacz, Anna Glimos-Nadgórska, Wiesław Kaczanowicz,
Ryszard Kaczmarek, Dariusz Nawrot, Idzi Panic, Ryszard Skowron,
Andrzej Topol, Maria W. Wanatowicz

Publikacja jest dostępna także w wersji internetowej:

Central and Eastern European Online Library
www.cceol.com

Śląska Biblioteka Cyfrowa
www.sbc.org.pl

Treść

Słowo wstępne (<i>Sylwester Fertacz, Maria W. Wanatowicz</i>)	7
---	---

ARTYKUŁY

Norbert Rogosz: Kwestia tajności sprzysiężenia M. Juniusza Brutusa i G. Kasjusza Longinusa	9
Agata A. Kluczek: Sfera topiczna wyobrażeń w mennictwie cesarza rzymskiego Floriana (276 rok)	36
Jerzy Rajman: Utworzenie księstw raciborskiego i opolskiego. Z problematyki pierwszego podziału Śląska w drugiej połowie XII wieku	59
Maciej Woźny: Działalność polityczna Bolka V opolskiego w okresie wojen husyckich	89
Ewa M. Ryguła: Imiennictwo w Kobiórze w XVIII wieku	104
Lech Krzyżanowski, Miłosz Skrzypek: Komisje administracyjne Cieszyna i Bielska w latach 1920—1922. Z badań nad relacjami polsko-niemieckimi na Śląsku Cieszyńskim w okresie międzywojennym	128
Wojciech Kapica: Kierownicy polityczni NSDAP w powiecie pszczyńskim w latach 1939—1945. Analiza zbiorowości	145
Maciej Fic: Polska muzyka młodzieżowa w edukacji historycznej i obywatelskiej	179

TEKSTY ŹRÓDŁOWE

Anna Glimos-Nadgórska: Źródła do dziejów żydowskiego szkolnictwa początkowego w Będzinie	195
Ks. Mariusz Trąba: Duchowieństwo wobec śmierci i uroczystości pogrzebowych Bolesława Bieruta	228

RECENZJE

Ragnar Hedlund: „...achieved nothing worthy of memory”. <i>Coinage and authority in the Roman empire c. AD 260—295</i> (Agata A. Kluczek)	299
Małgorzata Skwarczyńska: <i>Ogrody Stanisława Leszczyńskiego w Lotaryngii w latach 1737—1766</i> (Andrzej Stroynowski)	307
Adam Kucharski: <i>Hiszpania i Hiszpanie w relacjach Polaków. Wrażenia z podróży i pobytu od XVI do początków XIX w.</i> (Matylda Urjasz-Raczko)	315

Słowo wstępne

Kolejny, ósmy już tom periodyku naukowego Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego pt. „Wieki Stare i Nowe”, tak jak i poprzednie tomy, zawiera artykuły, w których poruszana jest różnorodna problematyka: od czasów starożytnych do najnowszych. W odróżnieniu od poprzednich wydań rocznika, niniejszy tom został wzbogacony o nowe działy — materiały źródłowe oraz recenzje.

Publikację otwierają dwa artykuły poruszające problematykę starożytnego Rzymu. Opracowanie Norberta Rogosza dotyczy tajności sprzysiężenia zorganizowanego przez Marka Juniusza Brutusa i Gajusza Kasjusza Longinusa, którego konsekwencją było zamordowanie Gajusza Juliusza Cezara 15 marca 44 roku p.n.e. Agata A. Kluczek z kolei poddaje analizie wyobrażenia zamieszczone na monetach i medalionach wybijanych w imieniu cesarza rzymskiego Floriana (276 rok) i próbuje odpowiedzieć na pytanie, jakie treści one odzwierciedlają.

Okresu średniowiecza dotyczą artykuły Jerzego Rajmana i Macieja Woźnego. Pierwszy z autorów przedstawia argumenty kwestionujące przyjmowaną obecnie interpretację *Kroniki śląskiej*, jakoby w 1172 roku księciem, który zaatakował Bolesława Wysokiego na Śląsku, był jego młodszy brat Mieszko Płatonogi. Maciej Woźny natomiast charakteryzuje działalność księcia opolskiego Bolka V w czasie wojen husyckich, starając się wyjaśnić niektóre sporne kwestie dotyczące tej problematyki.

W czasy nowożytne wprowadza nas tekst Ewy M. Ryguły, w którym autorka, na podstawie zapisów z księgi chrztów, analizuje determinanty związane z wyborem imion dla dzieci w Kobiórze w XVIII wieku.

Z wiekiem XX wiążą się dwa teksty dotyczące historii Śląska. Pierwszy, autorstwa Lecha Krzyżanowskiego i Miłosza Skrzypka, porusza ważny i ciekawy problem relacji polsko-niemieckich w przełomowym dla Śląska

Cieszyńskiego okresie lat 1920—1922, kiedy to przesądzona była już przynależność państwowa tego terenu i na przyznanej Polsce części rozpoczęło się tworzenie polskiego życia publicznego. Jaki był stosunek Niemców do tej kwestii — to problem, który w oparciu o interesujące źródła naświetla ją autorzy. W kolejnym artykule Wojciech Kapica na bazie bardzo obszernego materiału źródłowego dokonuje analizy zbiorowości kierowników politycznych NSDAP w powiecie pszczyńskim w latach 1939—1945 (powiat pszczyński należał do ziem polskich włączonych jesienią 1939 roku bezpośrednio do Rzeszy).

W ostatnim zawartym w tym tomie opracowaniu, przygotowanym przez Macieja Fica, znajdujemy odpowiedź na pytanie, jaką rolę odgrywa współcześnie polska muzyka młodzieżowa w edukacji historycznej i obywatelskiej.

W dziale materiałów źródłowych zamieszczono dwa zbiory niezwykle interesujących dokumentów i materiałów. Pierwszy, opracowany i poprzedzony wstępem przez Annę Glimos-Nadgórską, pochodzi z Archiwum Państwowego w Łodzi i zawiera materiały dotyczące pierwszego okresu (lata 1872—1881) funkcjonowania w Będzinie żydowskiej szkoły początkowej. Drugi zbiór dokumentów i innych materiałów źródłowych, w opracowaniu i z obszernym wprowadzeniem ks. Mariusza Trąby, obrazuje zróżnicowane reakcje duchowieństwa polskiego na śmierć i uroczystości pogrzebowe Bolesława Bieruta w 1956 roku.

W części recenzji Agata A. Kluczek, Andrzej Stroynowski i Matylda Urjasz-Raczko omawiają trzy naukowe publikacje historyczne, z których pierwsza dotyczy starożytności, a dwie kolejne czasów nowożytnych.

Autorami zamieszczonych w publikacji tekstów są historycy z różnych współpracujących ze sobą ośrodków naukowych, specjalizujący się w prezentowanych w niniejszym tomie zagadnieniach.

*Sylwester Fertacz
Maria W. Wanatowicz*

Redaktor
Barbara Jagoda

Redaktor techniczny
Małgorzata Pleśniar

Korektor
Lidia Szumigala

Copyright © 2011 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISSN 1899-1556

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 150 + 50 egz. Ark. druk. 20,0. Ark.
wyd. 25,5. Papier offset. kl. III, 90 g Cena 32 zł (+ VAT)

Łamanie: Pracownia Składu Komputerowego
Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Druk i oprawa: SOWA Sp. z o.o.
ul. Hrubieszowska 6a, 01-209 Warszawa